

# Jaarverslag

## Recht-Op vzw

### ROF

Ik ben



tegen armoede



# Inhoudstafel





# 1 Welkom/

Dit werkingsverslag van 2014 geeft een korte blik op het werk dat het afgelopen jaar in Recht-Op werd verzet.

2014 was een jaar van veranderingen. We gingen verder met een kleinere ploeg. Er waren personeelswissels en nieuwe projecten op nieuwe plaatsen in de stad. We ontmoetten nieuwe mensen en werkten samen met andere organisaties. In 2014 was er ook de blijvende inzet om er elke dag opnieuw tegen aan te gaan en samen met mensen in armoede de strijd tegen armoede te blijven voeren. We zetten in op toegang tot grondrechten en een duurzame participatie van mensen in armoede aan de samenleving.

We stellen elke dag vast dat dit een broodnodige opdracht is, zeker in een samenleving waar de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt. We blijven ook in 2015 aanklagen dat armoede geen keuze is, maar het gevolg van een samenleving die uitsluit.



Filmpje armoedebestrijding

## 1.1 Wat /

Recht-Op is een Vereniging waar armen het woord nemen. Samen met mensen die in armoede leven bestrijden we armoede en uitsluiting. We zijn erkend door de Vlaamse overheid omdat we werken volgens de 6 criteria van het armoededecreet (21 maart 2003).

Armoede is in de eerste plaats uitsluiting op verschillende levensdomeinen. Die uitsluiting maakt dat de toegang tot sociale grondrechten niet gegarandeerd is.

Samen met mensen in armoede brengen we drempels en belemmeringen die ze ervaren in beeld. We werken 'good practices' uit en zoeken oplossingen voor meer kansen op autonomie voor elk van onze deelnemers. We werken samen met partners aan blijvende oplossingen voor alle anderen.





## 1.2 Hoe /

We richten ons op mensen die in armoede leven en zich engageren om samen met ons de strijd tegen armoede aan te gaan. Op 7 plaatsen in de stad hebben we een laagdrempelig aanbod dat varieert van ontmoeting, groepsactiviteiten, culturele uitstappen, toeleiding naar dienstverlening, geestelijke gezondheidszorg en cultuur, jeugdwerk en vorming.

In elk van onze deelwerkingen hebben we aandacht voor de uitsluiting die armoede veroorzaakt. We werken er samen met de deelnemers aan een gelijke toegang tot grondrechten. In ons projectwerk vertrekken we van de noden en de krachten van mensen in armoede. We stimuleren participatie, leveren handvatten en kennis om controle te verwerven. We gaan in dialoog met diensten om ook andere gezichtspunten te leren kennen.



### **1.3 Wie /**

Met al deze activiteiten bereiken we een brede groep mensen die in armoede leven.

Mensen die al generaties in armoede leven - mensen die omwille van een recente gebeurtenis in armoede terecht kwamen - mensen in armoede met een mix aan migratieachtergronden - jongeren die in armoede opgroeien (van 15 tot 25) - tienerouders - alleenstaanden - gezinnen - Al deze mensen hebben gemeen dat ze in een kwetsbare situatie leven met een complexe problematiek en uitsluiting ervaren op meer dan één vlak.

Ze worden op meer dan één levensdomein uitgesloten van de samenleving. De dienstverlening is niet afgestemd op hun noden en telt vele drempels. De samenleving en dienstverlening hebben zelden oog voor hun krachten en de drijfveer om te vechten voor een beter leven voor zichzelf, voor hun kinderen of voor lotgenoten.



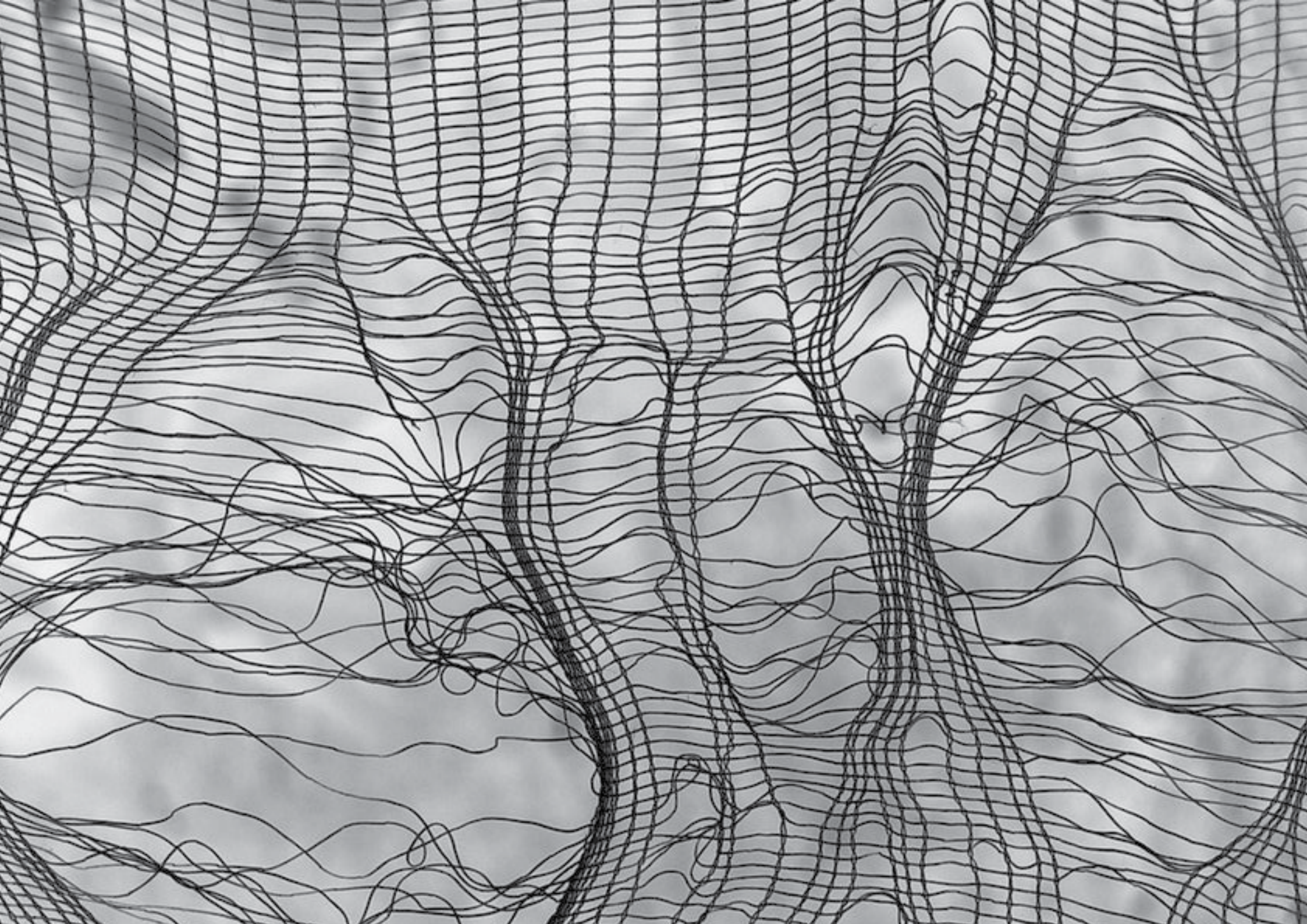
1.4 waar /



▲ Project op verplaatsing

▲ Recht-Op vaste locatie









**2 Deelwerkingen/**





## 2.1 Groep Recht-Op Deurne /

De groep van Deurne verzamelt wekelijks in de RIX. Afwisselend is er instuif met een aanbod rond toegang tot ICT, zijn er groepsactiviteiten en wordt er in projectgroepen gewerkt rond **toegankelijke dienstverlening**, de realisatie van **Huizen van het Kind** in Antwerpen en het voorbereiden van **vorming** voor externe organisaties.

Om engagement in de vereniging mogelijk te maken, bieden we ondersteuning op maat voor de groepsleden. We zoeken samen naar bestaande hulpverleningsdiensten, organisaties en instanties waar mensen met hun vraag terecht kunnen. We steunen hen in het vergroten van onafhankelijkheid en zelfredzaamheid.



## 2.2 Groep Recht-Op Kiel /

De werking van het Kiel gaat actief op zoek naar een groter bereik van mensen die in armoede leven. We slaan 6 keer per maand onze tenten op in verschillende voedselbedelingspunten verspreid over Antwerpen. We bereiken er een groep die vooral bezig is met materieel overleven. Met deze mensen werken we in een project **“Als je hoofd vol zit?”** aan het recht om oog te hebben voor psychische zorgen en een meer toegankelijke geestelijke gezondheidszorg.





## 2.3 Jongerenwerking/

De jongerenwerking bereikt een zestigtal jongeren tussen 12 en 25 jaar die opgroeien in armoede. Onze jongeren worden geconfronteerd met onrecht en uitsluiting op verschillende levensdomeinen. De jongerenwerking biedt een mix van jeugdwerk, jeugdwelzijnswerk en armoedebestrijding. We bieden een veilige plek waar ontspanning en (h)erkenning centraal staan. We vormen een schakel naar welzijn en dienstverlening.

We zetten in op armoedebestrijding: de verhalen van onze jongeren geven de aanzet voor **projecten** die armoede en uitsluiting aankaarten en tegen gaan.



## 2.4 Pretloket /

Elke laatste week van de maand organiseren we [ism APGA, Samenlevingsopbouw en 't Pleintje] op 3 plaatsen in Antwerpen een pretloket [in buurthuizen De Wijk, Dinamo en 't Pleintje]. Tijdens het pretloket staat er een heel team van vrijwilligers klaar om mensen met een beperkt inkomen te helpen met al hun vragen rond cultuur en vrije tijd. Er ligt ook telkens een maandaanbod met goedkope groepsuitstappen, duo-uitstappen en individuele uitstappen.





## **2.5 Een Paar Apart/**

In een Paar Apart gaan mensen per twee op stap. Iemand in armoede en iemand niet in armoede leeft worden in een duo op culturele uitstap gestuurd. Drempels die mensen in armoede ervaren bij het participeren aan cultuur worden hier één voor één weggewerkt. Een avondje uit biedt kans op gedeelde ervaringen en opent voor beide partijen een nieuwe wereld. Mensen in armoede breiden op deze manier hun sociaal netwerk uit en vergroten hun sociaal kapitaal.

NOOCEZ

de leefwereld  
van mensen in  
zinnede werken

Begeleidi  
tydens de  
Zwangerschap om  
alles in orde  
te bringen  
(bv. kindgeeld)

een lusterend  
oor

Vertrouwd, dat  
niet alles wordt  
gezegd. Het wordt  
gevoel en wordt  
gevoel.

benedict  
zander

hulp bij het invullen van papieren

kinderopvang  
tijdens onder-  
bijeenkomsten

ouders moeten een  
voornemen  
kunnen doen  
over activiteiten  
die ze willen  
6 vergaderingen  
van je je mening  
krijgen

de werken  
op de  
aan de  
de  
van

Ben Gold  
author

ze je situatie  
opvolgen en je  
nog eens bellen  
om te horen of  
het gelukt is

een goede  
behandeling  
6 respect,  
gelijkwaardigheid

privacy

Iedereen moet  
er berecht  
kunnen, ook  
mensen zonder  
papieren.

Klachten kunnen  
does over  
wereld of misbruik

# ve

பாண்டிச்சேரி

by beco-

De huizen van  
het kind moeten  
schillen  
en zijn  
binnen

→ afhankelijk van welke schending

Wissenschaft

*[Faint handwritten notes]*

Handwritten text on a label:

Handwritten text on a label:

hoe je het geld  
naar omhoog

op van 'erref' kinderen

je moet er  
aan denken  
om te weten  
dat je moet  
weten of niet.

Alle diestee die

# 3 Projectwerk/



### 3.1 Project Dienstverlening/

Het project dienstverlening (2013) van de groep Deurne kende nog enkele uitlopers.

We leverden een bijdrage over de nood aan generalistische dienstverlening op het colloquium nav 25 jaar OASES van de Universiteit Antwerpen

We schreven samen met Peter Raeymaeckers ( OASES, Universiteit Antwerpen) een artikel: "Generalistische dienstverlening . Overbodige luxe of noodzakelijk goed?"

We richtten een vormingsgroep op waar mensen in armoede meewerkten aan een vormingspakket "Klantgerichte vaardigheden aan het onthaal en de leefwereld van mensen in armoede". In 2015 zal dit vormingspakket gegeven worden aan onthaalmedewerkers en leidinggevendenden van het onthaal van OCMW en STAD Antwerpen.



Vooral indiv begeleiding  
Meegaan  
weg wijzen  
Zijn wijliger?

ALLE VRAGEN

Maar belangrijke thema's

pubers

gezondheid

Schone stad

juridische dienst

opvoeding

school

woning

sociale kaart

rechten

psychologen

groepen → eenzame  
delen

woonhulp

kinderopvang



## 3.2 Project Huizen van het kind/

Recht-Op was in 2014 een partner bij de uitbouw van de Antwerpse Huizen van het Kind. We organiseerden groepsvergaderingen en focusgroepen met externen over verschillende onderdelen van toegankelijke dienstverlening. Een goed onthaal, een toegankelijke aanbod, de verbinding met ontmoeting, proactief kader, bekendmaking, generalistisch kader en gebruikersparticipatie werden behandeld.

Recht-Op nam een coördinerende rol op naar partnerorganisaties die mensen in armoede bereiken, opdat dit proces vanuit een brede groep van mensen in armoede wordt ondersteund. [APGA, Ihsane, Buurthuis Dinamo, Arm in Arm, jongerenwerking vzw Recht-Op].

Er ligt een **sneuvelnota** klaar: "Huis van het Kind – Ouders in armoede bouwen mee aan de Huizen van het Kind". We bekijken op welke wijze de verschillende onderdelen en later de volledige nota zo zinvol mogelijk kunnen worden ingezet.

- 16 verschillende focusgroepen
- 198 deelnames van mensen in armoede
- 68 unieke deelnemers in armoede



### 3.3 Project Geestelijke gezondheidszorg/

Armoede maakt ziek, ook psychisch ziek. Wie in armoede leeft, leeft vaak geïsoleerd en gaat gebukt onder ondraaglijke stress. Met het project 'als je hoofd vol zit' gaan we op zoek naar mensen in armoede die aan hun psychosociaal welzijn willen werken.

Vanuit dit project vangen we heel wat signalen op van mensen met een psychisch kwetsbaarheid. Samen gaan we op zoek naar plekken waar mensen verder geholpen kunnen worden rond hun psychisch welzijn. We brengen in kaart met welke drempels zij geconfronteerd worden. Samen met andere organisaties in Antwerpen willen we zoeken naar oplossingen voor een meer toegankelijke geestelijke gezondheidszorg voor deze kwetsbare groep.

De zwaarte van de problematiek bij sommigen en de moeilijke toeleiding naar het reguliere aanbod geestelijke gezondheidszorg zette ons aan om vanaf het najaar een eerstelijns psycholoog in te zetten. We zien de meerwaarde van een eerstelijns psycholoog en zouden dit graag uitgebreid zien op verschillende plaatsen waar mensen in armoede komen.

- 131 unieke deelnemers
- 761 gesprekken
  - 306 info en kennismaking
  - 408 ondersteunende gesprekken of toeleidingstrajecten
  - 47 gesprekken eerstelijnspsycholoog



### 3.4 Jongerenproject /

De acties rond uitsluiting spitsten zich in 2014 tot op **vorming** en de verkiezingen.

We namen met 3 jongeren deel aan een uitwisselingsweekend waar 30 jongeren uit 6 verschillende werkingen voor jongeren in armoede stilstonden bij wat voor hen de belangrijkste zaken zijn waar politici iets aan moeten veranderen. Victoria Deluxe maakte hiervan een **reportage**. Deze werd gelanceerd in aanwezigheid van verschillende beleidsmedewerkers. Dit traject werd vervolgd in het najaar met een bijeenkomst rond “18 worden, en dan? “

In Antwerpen werkten we mee aan het verkiezingsproject van Uit de Marge. Het was een geslaagde uitwisseling tussen Kras Jeugdwerk, Betonne Jeugd, Samen op Straat en Recht-Op Jongeren. Er waren 14 vormings- en sensibiliseringsactiviteiten. De gesprekken tussen jongeren en politieke partijen waren zeer positief.

We gingen met 15 jongeren naar het grote debat van leiders Stem Telt en deden aansluitend een groepsactiviteit met de online stemtest.





### 3.5 Project Recht op cultuur /

In de deelwerkingen cultuur werken we aan de toegang tot cultuur voor mensen in armoede. We hebben in onze acties aandacht voor de diverse cultuurdrempels.

We bleven in 2014 inzetten op de A-kaart. Het is een uitstekend instrument om een grote groep mensen in armoede toegang te geven op betaalbare cultuur. Daarvoor dient verder ingezet op promotie, op een gevarieerd aanbod, op eenvoudige procedures.

In samenwerking met APGA , Buurtsport, Stad, Inburgering en OCMW gaan we op zoek hoe we de huidige **pretloketten** en andere good practices verder kunnen uitbouwen tot een toegankelijk vrijetijdsloket in elke buurt. We werkten samen aan een eerste aanzet van concept en draaiboek dat door alle partners ondersteund en gedragen wordt.

**In een Paar Apart** hebben we stappen gezet om in onze duo's ook mensen van andere origine te bereiken. Deze groep kampt met soortgelijke drempels als het gaat over cultuur.

Vanuit de cultuurgroepen binnen Recht-Op participeren we ook aan de overleggroepen cultuur en het verticaal overleg met het kabinet cultuur ism het Netwerk Tegen Armoede



### **3.6 Netwerkverbreding /**

In 2014 zetten we verder in op het organiseren van ontmoeting en gesprek tussen mensen die in armoede leven en anderen. Samenlevingsopbouw Vlaanderen beschrijft de duomethodiek op basis van een onderzoek naar de praktijken van Een Paar Apart [Recht-Op] en Mix&Match [Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad]. We liggen mee aan de basis van Lerend Netwerk [Demos, Buddywerking Vlaanderen, Samenlevingsopbouw stad & Vlaanderen, Netwerk tegen Armoede en Armen Tekort vzw]. Op 27 maart organiseren we samen een trefdag voor organisaties die werken met de duomethodiek.

Er werden ook de eerste stappen gezet in het verbreden van onze deelnemersgroep. We willen met de duomethodiek ook mensen met een migratieachtergrond bereiken. We creëerden eerst een draagvlak bij de huidige groep om het project ook in te zetten op maat voor mensen met een migratieachtergrond. We zochten samen welke organisaties we daartoe in de eigen buurt kunnen aanspreken. We hadden onze eerste gemixte uitstappen met Nova Op Stap.





# 4 Samenwerking

## 4.1 Samenwerking met Partners /

Recht-Op werkt samen met meerder partners.

- Huizen van het kind
- De cultuurcafés – maandelijks in CO Nova, CC RIX en/of de pretloketten – kunnen maar voortbestaan dankzij een nauwe samenwerking met CO Nova en CC Rix.
- Binnen STA-AN werken we samen met de Antwerpse verenigingen waar armen het woord nemen. We bundelen onze krachten en delen ervaring.
- We maken deel uit van het Netwerk Tegen Armoede. We nemen deel aan diverse overleggroepen en verticaal overleg ikv armoededecreet. Op de dialoogdag met nationale politici namen we deel aan de workshops acitvering en toegang tot cultuur.







## 4.2 Expertise delen /

Recht-Op heeft door jarenlange ervaring en diverse projecten expertise op verschillende vlakken: empowerment, armoedebestrijding met mensen in armoede, participatie, maatwerk, krachtgericht werken ... De deelnemers leggen naast hun eigen ervaringen ook de kennis die in eerdere projecten werd opgebouwd op tafel. We delen deze kennis, ervaringen en expertise met partners, hogescholen, sociale organisaties en beleidsmakers.

In 2014 bleven we Ihsane ondersteunen in de evolutie van een informele groep naar een meer formele aanpak gericht op armoedebestrijding. We bieden locatie, coaching en antwoorden op concrete vragen. Zij sluiten aan bij een aantal van onze acties ivm armoedebestrijding.



## **4.3 Focusgroepen en bevraging mbt beleving mensen in armoede /**

We worden regelmatig gevraagd om met een aantal van onze deelnemers na te denken over een nieuw project of aanpak, documenten te screenen op hun verstaanbaarheid, bijdrage te leveren aan wetenschappelijk onderzoek ...

- Herschrijven van de uitnodiging voor de Lokale adviescommissie [bemiddeling bij energie afsluiting]. - 3 bijeenkomsten ism Samenlevingsopbouw project Energie en Armoede.
- 2 focusgroepen betreffende de formulierenbrigade / Stad antwerpen
- Focusgroep rond communicatie en mensen in armoede op vraag van O&S [Ondernemen en Stadsmarketing]/Stad Antwerpen & interviews voor vormingsfilmpje rond communicatie en mensen in armoede
- Bijdrage met 3 groepsleden in focusgroep onderzoek 'referentiebudgetten' op vraag van Universiteit Antwerpen, Centrum voor Sociaal Beleid
- Andere thema's : gezins- en familiehelp, jongeren en activering, studentenjobs voor jongeren in armoede...



## 4.4 Vorming/

We krijgen wekelijks vormingsvragen. We beperken ons in ons aanbod noodgedwongen tot Hogescholen [onderwijs en sociaal werk] en sociale organisaties en tot die thema's waar aansluiting is met onze eigen projecten.

- Het afgelopen jaar gaven we 23 gastcolleges en vormingssessies aan 765 deelnemers . 46 mensen in armoede waren hierbij betrokken.
- Drie gastcolleges aan AP Hogeschool over krachtgericht groepswerk in een verenging waar armen het woord nemen.
- Vormingspool jongerenwerking met de documentaire " Vechten voor morgen" : 9 vormingssessies [KDG lerarenopleiding, KDG orthopedagogie, VUB sportmanagement, de Ambrassade, Buurtsport, huisartsengroepspraktijk] voor in totaal 330 mensen..
- Drempels tot cultuur voor studenten sociaal werk/ Kunst en cultuur /KDG
- ...





## **4.5 Inleefproject Hogeschool AP/**

We stapten mee in een nieuwe lesvorm van AP-sociaal werk. Vijftien derdejaarsstudenten maatschappelijk werk draaiden over een periode van 10 weken elk 24 uur mee in een deelwerking. Het bood hen de kans om van een ander perspectief met mensen in armoede te werken. Ze leerden hoe vele situaties kansen bieden om structureel te werken rond problemen die zeer individueel lijken. Het was een positieve ervaring voor alle partijen die de studenten bovendien heel wat onverwachte leerinzichten heeft geboden. De samenwerking wordt in 2015 alvast verder gezet.





## 4.6 Bijdrage op panels en studiedagen /

We worden regelmatig gevraagd om op panels en studiedagen een bijdrage te leveren. Het afgelopen jaar kwamen de thema's dienstverlening, activering, geestelijke gezondheidszorg, sociale bescherming op tafel. Een greep uit onze bijdragen:

- 15 jaar Steunpunt ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting : Sociale bescherming en armoede: een panelbijdrage over het statuut samenwonende en sociale [onder]bescherming
- Hoorzitting in de commissie sociale economie van het Vlaams Parlement : decreet maatwerk
- Twee ronde tafels over geestelijke gezondheid en uitsluiting - Koning Boudewijnstichting. Analyse en clusters te van noden en behoeften / aanbevelingen concretiseren en prioriteiten stellen: bijdrage over beleving, vindplaatsgerichte werking, eerstelijnspsycholoog, samenwerking tussen verschillende 'lijnen'...



50ver ons /





## **5.1 In de bloemen/**

In 2014 werden de jongeren in de bloemetjes gezet. Ze kregen de federale armoedeprijs.

In juni organiseerden we naar jaarlijkse gewoonte ons zomerfeest. De 195 aanwezigen worden op die dag bedankt voor hun energieke en volgehouden inzet.

## 5.2 2014 in cijfers /

We bereikten 556 unieke deelnemers die in armoede leven. Vooral in onze projecten cultuur en netwerkuitbreiding zijn daar nog ettelijke contacten met tientallen deelnemers die niet in armoede leven.

Er waren 581 activiteiten met 8270 deelnames van mensen in armoede

Waarvan

- 99 activiteiten projectwerk armoedebestrijding met 710 deelnames van mensen in armoede
- 23 vormingsactiviteiten voor externe organisaties met betrokkenheid van 46 deelnemers in armoede en 765 externen
- 27 pretloketten met 1350 bezoeken van mensen in armoede en 405 anderen.
- 33 cultuurcafés met 1154 deelnames van mensen in armoede en 1005 anderen
- 88 culturele uitstappen in groep met 2118 deelnames van mensen in armoede
- Er waren bovendien 1162 geregistreerde contacten individuele ondersteuning waarvan 408 -gesprekken binnen het outreachproject en 47 gesprekken met de eerstelijnspsycholoog.



### **5.3 Met de steun van... /**

Recht-Op kan werken dankzij subsidies en logistieke steun van de Vlaamse overheid, provincie Antwerpen, Stad Antwerpen, district Deurne.

We kunnen ook overleven dankzij de financiële steun van sponsors en sympathisanten (ABVV Horval, Gasthuizusters, CERA, acties Music for life van oa KDG Hogeschool, De Voorzorg, Service en Coördinatie Center Financiën van het stedelijk onderwijs).

Verder zijn er ook de vrijwilligers . We kunnen rekenen op mensen die zich vinden in onze visie en aanpak en die op vele wijzen de werking mee mogelijk maken.





ARMOEDE IS GEEN KEUZE  
VANDAAG WIJ, MORGEN JIJ ?!

## 5.4 Enkele plannen 2015 /

- Nieuwe website
- Gebruiksvriendelijke digitale kaart “Als je hoofd vol” zit
- Project forumtheater jongeren i.s.m. vzw Sering
- Een draaiboek voor gebruikersparticipatie
- ...



## Doe een gift

Recht-Op wordt financieel ondersteund door het ministerie van Welzijn, stedelijke en projectsubsidies. Toch zijn extra inkomsten nodig om onze werking overeind te houden.

U kan ons financieel steunen door een gift over te maken op het rekeningnummer BE95 6524 8038 0458 van het Netwerk tegen armoede met de vermelding "Recht-Op /102"

Vanaf 40 euro per jaar wordt een fiscaal attest afgeleverd.



netwerk  
tegen  
armoede

## RECHT-OP KIEL EEN PAAR APART

Hendriklei 19  
2660 Hoboken  
Tel: 03/825.35.02  
E-mail: [kiel@recht-op.be](mailto:kiel@recht-op.be)  
[www.recht-op.be](http://www.recht-op.be)

## RECHT-OP DEURNE PRETLOKETTEN

De Gryspeerstraat 86a  
2100 Deurne  
Tel: 03/345.24.20  
E-mail: [deurne@recht-op.be](mailto:deurne@recht-op.be)  
[www.recht-op.be](http://www.recht-op.be)

## RECHT-OP JONGEREN

Turnhoutsebaan 152  
2100 Deurne  
Tel.: 03 217 43 70  
E-mail: [jongeren@recht-op.be](mailto:jongeren@recht-op.be)  
[www.recht-op.be](http://www.recht-op.be)